

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Psicopatoloxía da linguaxe e trastornos no desenvolvemento da linguaxe e a comunicación		Código	652498001
Titulación	Mestrado Interuniversitario en Estudos Avanzados sobre a Linguaxe, a Comunicación e as súas Patoloxías (plan 2015)			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Non presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Otero Otero, Patricia	Correo electrónico	patricia.otero.otero@udc.es	
Profesorado	Otero Otero, Patricia	Correo electrónico	patricia.otero.otero@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia pódense resumir nos seguintes: - Situar as dificultades do desenvolvemento da linguaxe nun marco psicolingüístico e evolutivo mais amplo. - Proporcionar un coñecemento das principais características dos diferentes trastornos do desenvolvemento da linguaxe nos nenos. - Comprender o significado disciplinar da psicopatoloxía no contexto curricular da logopedia. - Adquirir e dominar os elementos terminolóxicos e os recursos instrumentais precisos para o recoñecemento, descrición e explicación dos principais trastornos psicolóxicos que cursan con alteracións da linguaxe e comunicación. - Promover actitudes de solidariedade, respecto e apoio cara ás persoas con trastornos psicolóxicos. - Desenvollar actitudes de sensibilización cara ao traballo en equipo			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos: Non se realizan. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen Sesión maxistral, Portafolios, Estudo de casos. *Metodoloxías docentes que se modifican Non se modifica ningunha metodoloxía. As metodoloxías se desenvolverán de xeito virtual. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado A través de Teams e correo electrónico en horario de tutorías. 4. Modificacións na avaliación Non hai ningunha modificación. *Observacións de avaliación: 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía No hai ningunha modificación.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
--------	------------------------

A4	Os estudantes coñecerán as características diferenciales da intervención na linguaxe e na comunicación nos ámbitos familiar, escolar, clínico e asistencial.
A5	Os alumnos/as saberán realizar unha intervención nos trastornos específicos da linguaxe oral, tales como as disartrias, alteracións da linguaxe no envellecemento e trastornos dexenerativos, as alteracións da linguaxe en enfermidades mentais, trastornos do espectro autista, etc.
B2	Serán capaces de comportarse con ética e responsabilidade social como cidadáns e como profesionais.
C6	Os alumnos/as saberán utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ó longo da súa vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
XERAIS DA MATERIA Poden describir coherentemente as bases biolóxicas, anatómicas e neuropsicolóxicas dos problemas da linguaxe e a comunicación. Poden informar sobre a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da linguaxe e a comunicación. Son capaces de recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, atrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociadas a déficit auditivas e visuais, o déficit de atención, os trastornos do espectro autista, os trastornos específicos da linguaxe escrita; as dificultades de lectura; os trastornos da fluidez do fala; as disartrias; as disfonías; as alteracións da linguaxe no envellecemento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo selectivo e as inhibicións da linguaxe. Poden describir as funcións da Intervención na área da linguaxe e a comunicación: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.		AP4 AP5	BP2 CP6

Contidos	
Temas	Subtemas
Profesora Patricia Otero Otero 1. Introducción á Psicopatoloxía	Aspectos conceptuais. Clasificación de la conducta anormal Incidencia e prevalencia.
2. Trastorno del espectro autista	Definición e concepto. Características clínicas Teoría de la mente
3. Síndrome de Asperger	Definición e concepto Características clínicas Guiones Sociales
4. Trastorno del Aprendizaje no Verbal	Definición e concepto Principales manifestaciones clínicas
5. Síndrome de Williams-Beuren	Aspectos conceptuales Principales manifestaciones clínicas Perfil tradicional Nuevas aportaciones en el área del lenguaje Funcionamiento visoespacial y visoconstructivo
Profesora Nieves Moyano Muñoz 1. Trastornos no desenvolvemento da linguaxe asociados a outros trastornos:	- Trastornos da linguaxe no atraso mental: Síndrome de Down, Síndrome de Williams, X fráxil. - Trastornos da linguaxe na deficiencia auditiva - Trastornos da linguaxe na deficiencia visual - Trastornos da linguaxe nos trastornos do espectro autista (TEA) - Trastornos da linguaxe en nenos prematuros.

2. Trastorno fonolóxico-Dislalia.

Procesos fonolóxicos de simplificación da fala
Dificultades de produción máis frecuentes

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 B2	35	17.5	52.5
Portafolios do alumno	A5 C6	15	75	90
Estudo de casos	A4 A5 C6	3	1.5	4.5
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de preguntas dirixidas aos estudantes. Ao longo destas sesións presentaranse os contidos básicos da materia. Farase telemáticamente a través de Teams.
Portafolios do alumno	O alumnado rexistrará nun portafolios os exercicios, lecturas e prácticas derivados dos contidos teóricos
Estudo de casos	Presentación de casos prácticos e posterior análise e discusión dos mesmos. Faranse telemáticamente a través de Teams.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de preguntas dirixidas aos estudantes. A lo longo destas sesións presentaránse os contidos básicos da materia. Farase telemáticamente a través de Teams

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	A5 C6	Avaliarase o portafolios cos exercicios, lecturas e prácticas derivados dos contidos teóricos. Cada profesor/a encomendará os exercicios correspondentes á súa parte do temario. Estes exercicios serán presentados a cada profesor de forma independente, e serán avaliados de forma proporcional ao peso da parte de cada profesor.	100

Observacións avaliación

A avaliación será continua e incluíra unha valoración cuantitativa do rendemento de cada estudante en cada actividade realizada. Estas actividades serán recollidas polos estudantes nun portafolios. Nel os estudantes recollerán todas as recensións, prácticas, cuestionarios contestados, etc. Cada profesor avaliará as actividades realizadas, según as metodoloxías docentes empregadas, nos créditos que teñen asignados. A cualificación na materia será o resultado da media das cualificacións dos profesores que a imparten. A cualificación de cada profesor será ponderada segundo o número de créditos que imparte.

Segunda oportunidade: se mantendrán os mesmos criterios que para a primeira oportunidade.

No caso de utilizar probas puntuais de exame (proba obxectiva, preguntas tipo tema, etc.) a súa cualificación considerárase como parte do portafolios da materia, sen que o seu peso poida superar o 50% da nota total asignada ao portafolios. O resto da cualificación virá determinada polos criterios seguintes: Asistencia a clase (por enriba do 80%): 10% Realización de lecturas e traballos tutelados: 30% Nivel de rendemento madurez demostrada en actividades prácticas e tutorías: 10%

Fontes de información

Bibliografía básica	AAMR (2004). Retraso mental. Madrid: Alianza editorial. Aguado, G. (1999). Trastorno específico del lenguaje. Retraso del lenguaje y disfasia. Málaga: Aljibe. APA (2000). DSM-IV. Barcelona: Masson. Baron-Cohen, S. y Chaparro, S. (2010). Autismo y síndrome de Asperger. Madrid: Alianza editorial. Bishop, D. (2001). Language and cognitive processes in developmental disorders. Hove, UK: Psychology Press. Bishop, D. V. M. (1997). Uncommon understanding. Development and disorders of language comprehension in children. Hove: Psychology Press. Buendía, JR. (2004). Psicopatología en niños y adolescentes. Madrid: Pirámide. Caballo, V. y Simón, MA. (2002). Manual de psicología clínica infantil y del adolescente (2 vols.). Madrid: Pirámide. Centeno, J. G., Anderson, R. T., & Obler, L. K. (Eds.). (2007). Communication disorders in Spanish speakers. Theoretical, research and clinical aspects. Clevedon: Multilingual Matters. Chiat, S. (2001). Los problemas del lenguaje en los niños. Madrid: Cambridge University Press. del Río, M. J., & Torrens, V. (Eds.). (2006). Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo. Madrid: Pearson Prentice Hall. Echeburúa, E. (2002). Trastornos de ansiedad en la infancia. Madrid: Pirámide. Fletcher, P., & Miller, J. F. (Eds.). (2005). Developmental theory and language disorders. Amsterdam: John Benjamins. García Pérez EM, Magaz A. (2003). Hiperactividad. Guía para profesores. Cruces-Baracaldo: COHS. González, R. (2005). Psicopatología del niño y del adolescente. Madrid: Pirámide. Puyuelo, M. (2000). Casos clínicos en logopedia. Barcelona: Masson. Puyuelo, M., & Rondal, J. A. (Eds.). (2003). Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje. Barcelona: Editorial Massón. Rondal, J. A. y Seron, X. (1988). Trastornos del lenguaje. Barcelona: Paidós. Schwartz, R. G. (Ed.). (2009). Handbook of Child Language Disorders. New York: Psychology Press. Verhoeven, L., & van Balkom, H. (Eds.). (2004). Classification of developmental language disorders. Theoretical issues and clinical applications. Mahwah: Lawrence Erlbaum. Vázquez, F., Otero, P., Blanco, V. y Torres, A. (2015). Terapia de solución de problemas para la depresión: una breve guía práctica en grupo. Madrid: Alianza Editorial. Vázquez, F., Otero, P. y Blanco, V. (2019). Depresión. Madrid: Síntesis. Vázquez, F., Otero, P., Torres, A. y Arrojo, M. (2016). Deja atrás la depresión y alcanza la felicidad. Madrid: Pirámide.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións
Os alumnos deberán coñecer os fitos máis importantes do desenvolvemento da linguaxe en nenos con desenvolvemento típico previamente. Os alumnos deberán coñecer os procesos psicolingüísticos de comprensión e produción da linguaxe con anterioridade.
(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías